Føroysk Bindingarmynstur umsett til enskt

Hóast hon ikki dugir eitt einasta orð av føroyskum, hevur amerikanski pensioneraði prefessarin í matematikk, Marylin Van Keppel, umsett føroyskar bindiuppskriftir til enskt. Hetta hevur eydnast við at binda eftir føroysku bindibókini, meta seg eftir tekningunum, og skriva niður so hvørt, sum bundið var. Síðani hava vinkonur, sum eisini eru hugaðar at nýta stokkarnar, bundið eftir eingilsku umsetingini.

BEATE L. JENSEN

Í næstu viku kemur í Amerika út ein umseting av Føroysk Bindingarmynstur, sum Føroysk Heimavirki gav út fyri nógvum árum síðani.

Tað er Marylin Van Keppel, sum býr í Kansas City, ið hevur umsett bókina, hóast hon ikki dugir eitt einasta orð av føroyskum!

Fyrstu ferð, Marylin Van Keppel var í Føroyum, var í fjør. Og í ár hevur hon longu vitjað tvær ferðir, einaferð fyrst í summar og so aftur í farnu viku, saman við manninum Bill, sum ikki hevur verið her áður, men bert hevur hoyrt alt gott um Føroyar, sum konan hevur sagt honum frá.

Hon er so hugtikin av Føroyum, at hon fegin vildi búð her.

Uttan at duga eitt einasta orð av føroyskum, hevur tað eydnast pensioneraða professaranum í matematikk, Marylin Van Keppel, at umseta Føroysk Bindingarmynstur til eingilskt.
Mynd: Diml./ Jens Kristian

Bindingar-legur í 42 ár

Marilyn hevur altíð havt áhuga fyri at bundið. Hon hevur bundið nógv millum ár og dag.

Fyri nøkrum árum síðani kom hon uppí ein í bindibólk, eini bindi-ring, sum Elizabeth Zimmermann, sum í dag er 90 ára gomul, skipaði fyri. Hetta er ein bólkur av fólki, sum hava so storan áhuga fyri binding og bindingarmynstrum, at tey hittast á bindingarlegu á hvørjum ári.

Áhugin fyri bindi-leguni er so mikið stórur, at skipað hevur verið fyri bindarlegum hvørt einasta ár síðani 1954.

Zimmermann hevur altíð havt sera gott samband við Føroyskt Heimavirki og hevur fingið fleiri hundrað bindibøkur yvir til Amerika at selja. Og tær eru seldar allar samlar.

Bindi-vinkona

Gjøgnum bindingar-leguna hevur Marylin Van Keppel fingið tætt samband við dóttur Zimmermann, Meg Swansea, sum býr í statinum Wisconsin.

Tá Marylin Von Keppel í summar var á bindingarlegu í Íslandi, gjørdu hon av at gera eina ferð til Føroyar, nú hon allíkavæl aftur var á hesum leiðum. Á leguni vóru um hálvt annað hundrað luttakarar, flestu teirra kvinnur, og tó so. Eisini nakrir bindarhugaðir menn vóru við.

Luttakararnir komu úr øllum heimsins herðashornum, Australia, Japan, India, Suðureuropa, Amerika, ja, alla staðni frá.

Bindur og skrivar niður

Seinastu trý árini hevur Marylin bundið bundnaturrikløð eftir uppskriftunum í Føroysk Bindingarmynstur, sum Hans Marius Debes á sinni skrivaði niður, og hevur hon bundið so at siga øll turrikløðini í bókini eftir føroysku uppskriftunum!

Hetta kann láta seg gera, tí at Marylin er professari í matematikk. Hon er farin frá vegna aldur nú, men logikkurin í matametikkini ger, at væl ber til at lesa og binda seg fram til rætta úrslitið eftir teimum frálíku tekningunum og samstundis skriva alt niður.

Meðan hon bindur, skrivar hon niður so hvørt, og tá hon er liðug at binda og uppskriftin er umsett til eingilskt, letur hon 6 -8 vinkonur, sum eisini binda, binda eftir eingilskum uppskriftunum. Tá kann hon fylgja við, um okkurt er, sum ikki er rætt skilt og fær rætta tað.

Til gleði fyri útlendingar

Alt hetta arbeiðið, ið hevur tikið okkurt um hálvt annað ár, er vorðið til, at um eina viku, kunnu áhugaðir amerikanarar ogna sær uppskriftirnar á enskum. Tað er ikki ein enskt umsett bindibók, sum kemur út, men saman við føroysku bindibókini, verða lagdar umsettu uppskriftirnar, so kunnu fólk sjálvi fylgja við.

Ætlanin er so at senda umsetta tilfarið hendavegin, soleiðis at uppskriftirnar verða lagdar og seldar saman við bindibókini í Heimavirkinum, tá útlendingar vísa áhuga fyri bókini og kunnu keypa heim við sær at binda eftir.

Hjúnini Marylin og Bill Van Keppel eru bæði sera hugtikin av Føroyum og øllum, sum føroyskt her. Hon hevur verið her fleiri ferðir, meðan fyrsta ferð hansara í Føroyum var í farnu viku Mynd: Diml./ Jens Kristian

Fyrsti orðabókalánari

Hjúnini eiga sjey børn, umframt abba- og ommubørn.

Alt, sum Marylin virkar til á stokkunum, letur hon sum gávur, fyrst og fremst til síni nærmastu, børn og ommubørn, og annars til familju og kenningar. Hon selur einki av bundnu lutum sínum.

Ein sonur, sum gongur á universitetinum, fann ein dagin eina føroyska orðabók á bókasavninum har, og slapp at læna hana.

Hetta var fyrstu ferð, at nakar lænti bókina, vísti tað seg.

Marylin hevur havt stóra gleði av hesi orðabók, men kundi sjálvsagt ikki varðveita orðabókina og mátti tí láta hana inn aftur.

Men væl hevur ligið fyri at umseta.

Amerikanskar konur eru ikki tiltiknar fyri at sita við stokkunum, men tær, sum binda, gera tað við lít, sigur Marylin Van Keppel, sum er av norskari ætt.

Ull úr Føroyum og Australia

Uppá fyrispurning, hvussu Marylin fær fatur á ullini, tí hon bæði spinnur og karðar sjálv, sigur hon, at nakað fær hon úr Amerika, har bøndir eru, sum hava seyðahald bert við tí fyri eyga at hava góða ull og leggja minni dent á kjøtdygdina.

Haraftrat keypir hon ull úr Føroyum, Íslandi, Hetlandi og Australia.

Mamma hennara kom saman við ommuni til Amerika um aldarskiftið. Mamman var bert 3 ára gomul, tá omman doyði, so Marylin veit ikki nakað um norsku familju sína, bara at hon er ættað hagani.

Bæði av europeiskari ætt

Bill Van Keppel er, sum navnið eisini sigur, ættaður úr Europa.

Abbi og omma hansara komu eisini um aldarskiftið til Amerika úr Hollandi. Tað gekk teimum væl. Í 1926 varð sett ein maskinfyritøka á stovn, Van Keppel, og hevur Bill arbeitt har líka síðani, hann vaks til.

Tá hann um dagarnar vitjaði á Bacalao, sá hann fleiri av maskinunum og truckunum har, sum stava frá fyritøku hansara. Og tað frøddi hann sera nógv.

Meðan Marylin og Bill Van Keppel hava verið í Føroyum hava tey vitjað Óluvu Húsgarð, formann í Heimavirkinum, sum hevur greitt teimum frá nógvum, eins og hon hevur ferðast við teimum úti á bygd.

Óluva hevur givið hjúnini góðan føroyskan mat at eta, turran fisk, grind og spik og nógv annað gott.

Hesum dámdi teimum sera væl.

– Serliga spikið, dámar mær ógvuliga væl, sigur Bill Van Keppel við *Dimmalætting*.

– Tað var eins vælsmakkandi og ostra og smeltaði undir gómanum.

Ummæli

Øl aftur við jazzinum – jazzur aftur við ølinum?

Uffe Steen og Jens Jefsen spældu jazz, so einglarnir sungu á Cafe Natúr um vikuskiftið. Trupulleikin var bara tann, at onnur full fólk sungu onnur, minni guddámilig, løg. Samstundis...

NICLAS JOHANNESEN

Cafe Natur er ein framúr deilig cafe. Hugnalig, stílurin í topp, og tænastan góð. Oman á hesum – í erva – er Jazzhouse UPSTAIRS latið upp. Ein tónleikastaður, sum fyrst og fremst er inniligur og gevur pláss fyri tí barberaðu útgávuni av tónleiki. Tí nakna og kanska mest erliga.

Friggjakvøldið og leygarkvøldið var hábærslig vitjan í húsinum. Uffe Steen og Jens Jefsen úr Danmark spældu. Báðir eru eminentir, ja rætt og slætt framúrskarandi. tónleikarar. Mest av øllum tí teir duga kynstrið at undirspæla, goyma krútið, meðan teir hvíla á pulsinum. Gloypa aldrin um meira enn teir [illegible] svølgja. Kortini eru teir sera glupskir!

Uffe Steen og Jens Jefsen spældu standardjazz, so einglarnir sungu. Bert spell, at onnur sungu onnur løg. Samstundis...

Teirra standardjazzur kann í hesum tívandi tíðum tykjast nakað steinrunnin. Men handverkið er sum tann reini gandur.

Ein stórur trupulleiki kundi tó ikki krógvast hesi bæði kvøldini.

Hin deiliga cafein hevur ov nógvar kundar, sum hava brúk fyri eini bodega, heldur enn eini cafe. Alt gott um teir. Lívið er eisini eitt val. Landskassin skorar fyri hvønn seldan beiara. So hetta skal ikki skiljast sum ein moralsk átfinning móti teimum, ið velja at flýggja frá veruleikanum gjøgnum Veðrin hjá Føroya Bjór. Hann smakkar væl.

Men tað er irriterandi, tá tú roynir at leggja høvdið á skrá og siggja líka intelligentur út, sum tann tónleikurin, tú hoyrir; og so situr ein hálv skipsmanning av onkrum verjuskipi og skrálar og skálar, sum um hetta var bæði fyrstu og síðstu ferð, tey vóru á ølstovu. Mitt meðan teir báðir spæla...

Onkur, sum var komin at lurta eftir Uffe Steen og Jens Jefsen, royndi at flyta seg hinummegin høvuðsdyrnar. Men har sat eisini onkur hálvfullur og rópaði úti av takt, so upplivilsi gjørdist ein marra. Tí teir spældu ikki serliga hart.

Leygarkvøldið var nakað frægari. Tá spældu teir báðir í erva. Hóast nógv vóru komin fyri at lurta, var í veruleikanum ikki lurtandi, tá tú sat longst burtur frá pallinum.

Størsta orsøkin til, at summi sótu og hoyrdu jazz á altjóða støði, uttan at leggja størvegis í tað, er uttan iva, at tað kostaði onki at sleppa inn. Ráðini her frá skulu tí vera, at tá so tignaðarlig vitjan er í húsinum, skal tónleikurin spælast á Jazzhouse UPSTAIRS, og tað skal kosta ið hvussu er 30-50 krónur at koma inn.

Tá loysir trupulleikin seg sjálvan. Tá drekkur tú fegin eina øl afturvið jazzinum. Og ikki sum hesi bæði kvøldini: Hoyrdi bakgrundsjazz afturvið ølunum.

Tað eru Uffe Steen og Jens Jefsen alt ov dugnaligir til.

Ein oljurisi aftrat komin til Føroya

Í gjáramorgunin koma norska seismikkskipið »Polar Search« hjá Rieber í Bergen á Havnina. Amerikanska felagið Digicon Geophysical hevur leigað skipið, sum skal skjóta seismikk undir Føroyum. Seinnapartin í gjár komu topparnir í felagnum loftvegis til Føroya.

DIA MIDJORD

Tað er so mátt byrja at dryppa av oljuni, hóast fyrsti dropin ikki enn er komin undan kavi.

Tíðliga í gjár kom norskt seismikkskip á Havnina, sum amerikanska felagið Digicon Geophysical hevur leigað. Felagið hevur havt nógv virksemi á norskum og bretskum oljuøki.

42 mans eru við skipinum. Yvirmenninir eru norskir, meðan manningin er pólsk. Amerikanar og bretar standa fyri granskingaraarbeiðnum umborð.

»Polar Search« bunkraði 800 tons av olju og seinni á degnum varð hópin av provianti bílagdur til komandi dagarnar. Nógv útgerð skal umborð, áðrenn skipið leggur frá landi. Serútgerð, ið skal umborð, er komin til Føroya bæði loftvegis og sjóvegis.

Amerikanska felagið heldur til í Heuston og fleiri persónar í leiðsluni komu seinnapartin í gjár loftvegis til Føroya. Móttøka verður umborð fyrrapartin í dag, har umboð fyri pressuna eisini eru boðin við.

P/f Tor Shipping er havnaumboð fyri norska skipið.

Polar Search kom á Havnina í gjár. Manningin telur 42. Skipið er leigað av felagnum Digicon Geophysical
Mynd: Jens Kr. Vang